

SKLO
Glass
MNOHA
of Countless
BAREV
Colours

Výtvarný vývoj
19. století
Development
of glassmaking
in the 19th century

4/9/2015
– 6/1/2016

Galerie České spořitelny
palác Rytířská 29, Praha 1
Gallery of Česká spořitelna
Rytířská street 29, Prague 1

otevřeno denně 10.00 – 18.00
open daily from 10.00 a.m. to 6.00 p.m.

vstup zdarma
admission free

JIHOČESKÉ
MUZEUM
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

ČESKÁ
SPORITELNA

70 říjen 2015
99 Kč / 4,70 €
art
antiques

10 / Flaesh v Galerii Rudolfinum
32 / Rozhovor s Iren Stehli
42 / Bedřichovice nad Temží

The Lay down
Deep Beneath
The Sea

< František Kupka (1871-1957):
Vlna (Členění o rytmus dějin),
1904-1905, 31 × 37 cm

✓ Musa (1984):
Variace na Kupku, 2015,
triptych, 200 × 900 cm

Pro arte, první český investiční fond specializovaný na umění, se po dvou letech otevírá nejen investorům, ale také sběratelům a milovníkům umění. Svou galerii ve Vratislavském paláci v Praze na Malé Straně otevírá výstavou s názvem

NA VLNÁCH MODERNY

ČESKÉ UMĚNÍ PRVNÍ TŘETINY 20. STOLETÍ Z PORTFOLIA INVESTIČNÍHO FONDU PRO ARTE

Kupka – Zrzavý – Váchal – Filla – Kars – Kopf – Preissig – Orlik – Štyrský – Toyen – Matoušek – Šíma
Zvláštním hostem výstavy je mladý malíř Lukáš Musil, tvořící pod pseudonymem Musa

Pro arte

Galerie Pro arte, Tržiště 13 (Vratislavský palác), 118 00 Praha 1, Malá Strana, www.proarte.cz
22. 10.–22. 12. 2015, po–pá 10–17 h, návštěvu je lépe domluvit předem, 257 941 660, proarte@proarte.cz

editorial / Od nevidím do nevidím

Když Kateřina Šedá v září 2011 „vystavovala“ v londýnské Tate Modern, projekt, v rámci něž do Londýna na víkend přestěhovala osmdesát obyvatel Bedřichovic u Brna, se příznačně jmenoval *Od nevidím do nevidím*. Už tehdy totiž zdůrazňovala, že cesta do Londýna není završením její spolupráce s Bedřichovickými, ale naopak jejím skutečným začátkem. Že ji ze všeho nejvíc zajímá, jak se z cesty přes kanál La Manche stane legenda a jak tato bude žít v paměti a imaginaci obyvatel Bedřichovic svým vlastním životem.

Z této perspektivy je i po čtyřech letech celý projekt stále ve stádiu zrodu, o jeho životaschopnosti však netřeba pochybovat. Ve čtvrtek 3. září, ve výroční den oné bájně cesty do Londýna, se uskutečnil již třetí den Bedřichovic, v rámci kterého byla slavnostně předána k užívání nově zrekonstruovaná náves a kulturní dům. Unikátní pohled „zevnitř“ nám napsala naše spolupracovnice, rodačka z Bedřichovic a aktivní účastnice londýnské výpravy Martina Lehmannová.

Z dalších materiálů v aktuálním čísle bych rád upozornil na rozhovor se švýcarskou fotografkou Iren Stehli, která na začátku 70. let studovala na pražské FAMU a jejíž snímky normalizačních ulic a výloh dnes již pomalu patří do kánonu české poválečné fotografie. Iren Stehli bude mít od půlky října retrospektivu v pražském Domě fotografie, rozhovor s ní vedla její kurátorka, ředitelka Galerie hlavního města Prahy, Magdalena Juříková.

Radost máme také z článku o vztahu surrealistů k filmu, který pro nás u příležitosti Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů v Jihlavě, jenž se tohoto tématu rovněž dotkne, napsal v Praze žijící francouzský básník a režisér Bertrand Schmitt. Ve svém textu hledá odpověď na otázku, proč surrealisté, kteří byli velkými obdivovateli filmového média, natočili tak málo filmů. Jeho vysvětlení je poměrně překvapivé, nicméně zcela přesvědčivé.

V neposlední řadě musím zmínit také cover story, jímž je pozvánka do Galerie Rudolfinum na výstavu *Flaesh*. Název je jazykovou hříčkou spojením slov záblesk a tělo či maso. Radek Wohlmut se ještě před začátkem výstavy sešel s ředitelem galerie a v tomto případě též kurátorem Petrem Nedomou. „V konečném důsledku se jedná o obecně lidskou rovinu, otázky kladené přímo na tělo, zrcadlící politickou, historickou a společenskou problematiku, která hýbe tímto světem,“ říká ke koncepci výstavy Nedoma.

Jan Skřivánek

Obsah

10

- 2 / **úhel** > **Vstupenka do muzea**
Václav Hájek
- 3 / **dílo měsíce** > **Ořech přes okno**
Tomáš Pospiszyl
- 6 / **zprávy**
- 10 / **výstava** > **Flaesh v Rudolfinu**
Radek Wohlmut
- 19 / **galerie**
- 28 / **na trhu** > **Antonín Hudeček**
Jan Skřivánek
- 30 / **portfolio** > **Lucia Sceranková**
Jiří Ptáček
- 32 / **rozhovor** > **Iren Stehli**
Magdalena Juříková
- 42 / **téma** > **Bedřichovice nad Temží**
Martina Lehmannová
- 48 / **profil** > **Klara Kristalova**
Monika Doležalová
- 52 / **květy** > **Surrealismus a film**
Bertrand Schmitt
- 56 / **staveniště**
- 58 / **architektura** > **Historie paneláků**
Martina F. Koukalová
- 64 / **knížní recenze** > **Procházka akční Prahou**
Josef Ledvina
- 66 / **nové knihy**
- 68 / **antiques** > **Jaroslav Horejc**
Barbara Svojanovská
- 74 / **zahraníční výstava** > **14. istanbulské bienále**
Rado Ištók
- 78 / **monodi** > **Prvních deset let**
Ondřej Chrobák
- 84 / **recenze** > **Umělci a proroci, Ivana Lomová, Federico Díaz, Siliconvale, Biedermeier**
K. Holečková, R. Wohlmut, L. Pilka, J. Wollner, P. Tomášek
- 94 / **na východ** > **Úskalia verejného priestoru**
Dušan Buran
- 96 / **kamiks** > **Umělec**
Františka Loubat, Tomáš Končinský

obálka > **TRACEY EMIN: ULOŽILA SE HLUBOKO**

POD MOŘEM, 2012, se svolením Tracey Emin,

foto: White Cube (Ben Westoby), z výstavy Flaesh v Galerii Rudolfinum

Aplikace Kiosk Navigator

facebook.com/
artcasopis

Vydává: Ambit Media, a. s., IČ: 27422160 / Adresa redakce: Klicperova 604/8, 150 00 Praha 5; tel: +420 222 352 570, fax: +420 222 352 572, redakce@artantiques.cz / Šéfredaktor: Jan Skřivánek (js)
Zástupce šéfredaktora: Josef Ledvina (pl) / Redaktoři: Kateřina Černá, Karolína Jirkalová, Johanka Lomová (jl), Radek Wohlmut / Obchodní ředitelka: Světlana Urbanová, 604 931 471, svetlana.urbanova@ambitmedia.cz / Account manager: Jiří Lacina, 725 015 381, jiri.lacina@ambitmedia.cz, Kryštof Mikule, 731 104 666 / Marketing: Julie Langerová, 222 352 575, julie.langerova@ambitmedia.cz / Design: Robert V. Novák a www.dusot.cz / Grafická úprava: J. Gabriel, K. Zahradník / Na přípravě čísla a webu se podíleli: Dušan Buran, Alžběta Cibulková, Monika Doležalová, Václav Hájek, Kateřina Holečková, Ondřej Chrobák, Rado Ištók, Magdalena Juříková, Tomáš Končinský, Martina F. Koukalová, Martina Lehmannová, Františka Loubat, Matěj Pavlík, Lukáš Pilka, Tomáš Pospiszyl, Jiří Ptáček, Bertrand Schmitt, Barbara Svojanovská, Petr Tomášek, Jan Wollner, / Tisk: Dekameron CZ s. r. o., Růžová 148/5, 664 91 Ivančice / Distribuce: Společnost PNS, a. s., Kosmas.cz / Vlastní distribuce ve vybraných galeriích v ČR: 222 352 579; redakce@artantiques.cz / Předplatné: Postservis, Poděbradská 39, 190 00 Praha 9, tel: 800 300 302, predplatne@ambitmedia.cz, www.artcasopis.cz / Předplatné v SR: Mediaprint-Kapa Pressegrasso, a. s.; oddelenie inej formy predaja; P. O. BOX 183, Vajnorská 137, 830 00 Bratislava 3; +421 244 458 821; predplatne@abompkapa.sk / Registrace: MK ČR: E13654 / ISSN 1213-8398 / Vychází s podporou Ministerstva kultury ČR / Periodicita: Měsíčník. Toto číslo vychází 12. 10. 2015. Příští číslo vyjde začátkem listopadu. Veškerá práva vyhrazena. / www.artcasopis.cz

Bedřichovice nad Temží

Čtyři roky s Kateřinou Šedou

Ve čtvrtek 3. září proběhlo slavnostní otevření nové návsi v Bedřichovicích. Obec nedaleko Brna, která dříve bývala nejpomíjenějším místem střední Evropy, se stala pupkem světa a těší se neobyčejnému zájmu médií. To všechno díky pozornosti, kterou vesnici věnovala Kateřina Šedá.

V červenci 2011 svolala do místního kulturního domu mladá žena a skupina jejích kolegů několik desítek obyvatel Bedřichovic. Nabízela jim cestu do Londýna. Zdarma. Představila se jako Kateřina Šedá. Díky tomu- to jménu a nespornému charismatu se celá ta bláznivá nabídka stala uvěřitelnou. Nezapomenu na telefonát s mým tátou. Zrovna jsem byla někde na cestách a jen tak jsem mu volala. Zněl docela zaneprázdněně a vysvětloval, že sedí v „kulťasu“, kde „nějaká ženská“ nabízí zadarmo výlet do Londýna. Chvilí jsme se bavili o tom, že to asi bude pěkná blbost, pak ale řekl, že by to mělo být do Tate Modern a ta ženská že se jmenuje Kateřina Šedá. Okamžitě jsem mu řekla, ať zapíše celou naši rodinu.

Obyvatelé Bedřichovic se v průběhu července a srpna připravovali na cestu do Londýna, aby tam 3. září 2011 mohli „dělat to, co dělají jakoukoli běžnou sobotu“. V prostoru mezi Tate Modern a katedrálou svatého Pavla, který je stejně dlouhý jako celé Bedřichovice, se zametalo, plela zahrada, hrály karty, nohejbal, hasiči měli cvičení, v Temži se lovily ryby, v kostele proběhla mše a další. Návštěvníci akce se mohli zúčastnit prohlídky imaginárních Bedřichovic nebo hodiny češtiny. Do třetice se po vytyčené ploše rozmístilo osmdesát umělců, kteří měli malovat obrazy

Bedřichovic. Byl to báječný a nezapomenutelný den, při kterém se všichni skvěle bavili (reportáž z akce vyšla v AA 2011/10).

Velký omyl na začátku

Proč ale Bedřichovice? Kateřina Šedá je známá svými projekty, které spíše než s uměním, tak jak ho definuje Ottův slovník naučný, mají společné znaky se sociálním aktivismem. Oproti 19. století, kdy začal vycházet zmiňovaný slovník, se ve 20. století dost změnil život na vesnicích. Hlavně v těch, které byly v blízkosti velkých měst. Staly se noclehárnami pro dělníky pracující ve městě. Stejný osud postihl i Bedřichovice. Největší ránu jim zasadil rozvoj brněnské továrny na výrobu traktorů Zetor. Zejména pro její zaměstnance vyrostla sídliště Líšeň (1977–85) a Vinohrady (1981–89). V roce 1977 bydlelo v Bedřichovicích 402 lidí o deset let později jich bylo pouze 298. Odcházel hlavně rodiny s malými dětmi.

Prožít dětství v Bedřichovicích v 80. letech bylo docela peklo. Život se točil kolem dojíždění kamkoli, počínaje mateřskou školkou. Světlé chvílky společenského života představovaly občasná akce jako ostatky a maskární bál nebo hody. Tu a tam uspořádali místní dobrovolní hasiči sportovní den. Pravidelně se držela

DĚTSKÉ HRÁŠTĚ
 Jitka Ressorová,
 studio Element,
 foto: Archiv MČ

ty obyvatelé, kteří byli spíše introvertní, od účasti odradila a i k dalším svátkům se pak stavěli spíše skepticky. Stejně jako byli někteří nadšení z toho, že budou moct aktivně chytat lelký (2013) nebo sledovat přilet pečených holubů (2014) a těšili se na to, co jim dění v průběhu celého dne přinese, jiní vnímali témata svátků pouze skrze jejich název a stáhli se.

Zajímavé bylo sledovat, jak se k projektu stavěl zbytek světa. Obyvatelé sousedního Podolí chtěli jet do Londýna taky, někteří se pak alespoň přišli podívat na průběh oslav dalších svátků. Moravská galerie v Brně uspořádala výstavu, jejíž součástí bylo i poskytnutí prostor pro Bedřichovické pro konání různých akcí, jako byly například schůze hasičů, v Místodržitelském paláci. Ředitel Moravské galerie přišel na obecní ples a s manželkou tam protancoval celou noc.

Vítězství zdravého rozumu

Mediální zájem o první i další akce, které Kateřina pořádala, dal vzniknout myšlence, že by tato popularita mohla pomoci vyřešit palčivý problém Bedřichovic, kterým byl místní kulturní dům. Stavba, jakých na počátku druhé poloviny 20. století na venkově vyrostla kvanta, už měla svoje odzito. Bedřichovičtí postavili „kulťas“ v letech 1957–58 v rámci akce Z vedle hasičské zbrojnice z roku 1930. Využívali ho hojně a poté, co se ve Šlapanicích, pod jejichž správou Bedřichovice patří, navrátila budova sokolovny původnímu majiteli, se bedřichovický kulturní dům stal jedinou stavbou tohoto typu, která byla ve vlastnictví Šlapanic. Na jeho rekonstrukci vznikl projekt velkolepý tak, že na něj ani dotace nešlo sehnat.

typická jihomoravská tradice malování nápisů na silnici v noci ze 30. dubna na 1. května, kdy se vám před okny mohl objevit vtipný, ale i dost nelichotivý komentář, který slabší povahy v brzkých ranních hodinách drhly z asfaltu rýžákem.

S takovými pustými Bedřichovícemi se setkávala i Kateřina Šedá, když tudy na kole jezdila k babičce a nikdy nepotkala živáčka. Nicméně po roce 2000 se situace v obci začala postupně měnit. Přistěhovala se sem řada nových obyvatel, kteří nejenom že docela dobře splynuli s místními, ale přispěli i k rozprůdění společenského života. Jednu dobu byly v Bedřichovicích otevřené dokonce tři hospody. K oficiálním kulturním akcím přibýlo pořádání koštu vína a značně se rozšířil počet akcí neoficiálních, jako byly různé oslavy narozenin a podobně.

Jejich úspěch byl zapříčiněn také tím, že Bedřichováci jsou docela srandisté, kteří si dokážou vystřelit stejně tak dobře z jiných jako ze sebe, dokážou leccos ustát, nedělají si hlavu z nedůležitých věcí. K nápadu

Kateřiny Šedé se postavili čelem a začali s ní na jeho realizaci spolupracovat. Šedé se nepodařilo to, co měla původně v plánu, přivést k životu malou moravskou vesnici. Přišla do zcela jiné situace. Ta jí ale umožnila rozvinout projekt do dalších let. Bedřichovícím prospěla takovým způsobem, jaký si na začátku asi žádná strana ani nedokázala představit.

Tři svátky třetího září

Následující roky se Kateřina v létě do Bedřichovic vracela a připravovala témata k oslavám nového lokálního svátku, který měl u příležitosti výročí londýnské akce proběhnout vždy 3. září. V roce 2012 obyvatelé Bedřichovic zaměstnala. Bylo to se vším všudy včetně uzavírání smluv a vyplácení výplat, které si zaměstnanci vyzvedávali osobně v pravidelných intervalech během celého dne. V podstatě tak celou dobu stáli s ostatními v řadě a vybavovali se spolu. Ti, co se náhodou ještě neznali, se tak mohli velmi dobře seznámit. Tahle sociálně velmi pozitivně působící akce ale také zároveň

3. ZÁŘÍ 2015,
OBYVATELÉ
BEDŘICHOVIC
NA NÁMĚSTÍ
foto: Archiv MG

ČESTNÉ OBYVATELÉ
dekret za zásluhy
na zvelebení obce

OTEVŘENÍ
KULTURNÍHO DOMU
1958

**PROHLÍDKA
BEDŘICHOVIC**
Londýn 3. 9. 2011,
prohlídka obce
s autorkou článku,
foto: Jan Rasch

**PŘÍMÁ LINKA
Z LONDÝNA**
telefonní budka na
zrekonstruované návsi,
foto: Martina Lehmannová

Je otázka, jak moc se musela Kateřina Šedá rozmyslet, než přistoupila na to, že s politiky začne jednat a projekt svým jménem vlastně zaštití. Je ale nesmírně dobře, že do toho šla. Podařilo se jí změnit směr pozornosti od kulturního domu na prostor, který byl před ním. Středem prostoru vedla asfaltová silnice, která sloužila autům, dětem na hraní, hasičům na pořádání cvičení a další, všichni se tam vždycky museli vyhýbat. Nad zatrubněným potokem vedle silnice bylo postaveno hřiště pro děti, kousek dál na prostoru vysypaném antukou hrála místní „chasa“ nohejbal. Vzhledem k provozu ve vesnici to bylo řešení velmi logické a ze skupiny insiderů by asi nikoho nenapadlo, že je možné s ním něco dělat.

Kateřina Šedá přizvala Jitku Ressorovou z architektonického studia Ellement, které mimo jiné stojí i za velmi zdařilou úpravou spodní části Gahurova prospektu ve Zlíně realizovanou roku 2013. Navrhla nové trasování dopravní komunikace, jejíž odklonění umožnilo uvolnit prostor před kulturním domem a hasičskou zbrojnicí. Volný prostor tvoří zpevněné plochy, na nichž je možné si o hodech zatancovat, a plocha s pískem kde by se mohl hrát pétanque. Směrem k hlavní silnici se vypíná jeden ze dvou ikonických symbolů Londýna – červená telefonní budka. V době mobilních telefonů nepotřebný anachronismus nyní slouží jako

dětská hra, namísto sluchátka mluví účastník do trubky, která má vyústění u pískoviště.

Veřejný prostor kolem Tate Modern připomínají dřevěné a betonové lavičky a také vysazené břízy. Nové místo našlo i dětské hřiště, jehož hlavní atrakcí je skluzavka ve tvaru londýnského double deckeru. Plocha je z probarvovaného tartanu, který tu umožnil utvořit mapu Londýna – kolem říčky Temže se vinou linie hlavních autobusových spojů. Místní děti prostor doslova okupují, kdykoli je to možné, a neodradila je ani letošní příšerná horka. Dostat některé z vášnivých malých řidičů od volantu autobusu vyžaduje často nadlidské úsilí a provází to nepochopení a proudy slz.

Děti svou část návsi milují, rodiče se ale s realizací zbytku prostoru museli sžít. Přes veškeré klady řešení se objevila řada kritiků. Nový koncept totiž vždy někomu překazí zažitý rituál. Mojí mamince například vadí, že její cesta od domu je nyní kvůli novému trasování chodníku asi o pět metrů delší, než bývala dřív. Reakce jiných lidí pak byla hodně očekávatelná, stěžovali si, že v prostoru nejsou stromy. Je to evergreen, se kterým se potkal snad každý architekt, který projektoval ve veřejném prostoru, ať už šlo o náměstí, nebo park. Veřejnost obklopená vzrostlými stromy ve starobylých parcích není schopná vnímat potenciál

nově vysazených mladých stromů a vidí je jen v aktuálním okamžiku.

Náves nebo náměstí

Přestože ve všech debatách se o řešení prostoru mluvilo jako o návsi, začali mu místní říkat náměstí. Je tady několik prvků, které nejsou pro návsi typické, místo zatavněné plochy je písek, místo pumpy elegantní pítka, moderní lampy generují v noci krásné bílé světlo, které prostor detailně osvětluje. Grafické prvky směřových cedulí inspirované těmi používanými v Londýně také vnášejí do prostoru městský charakter. I zrekonstruovaný kulturní dům pozbyl oken, jaké najdeme obvykle ve stájích, a nahradila je velkorysá francouzská okna, která bude možné za hezkého počasí otevřít a propojit exteriér s interiérem. Prolínání venkova a města má pozoruhodné kouzlo. Působí na místní, ale i na ty, kdo Bedřichovicemi jenom projíždějí. Na náměstí se zastavují, prohlížejí si ho, snad se ho možná snaží i pochopit. Každopádně se vám už v Bedřichovicích nestane, že při průjezdu na kole tady nepotkáte živáčka.

V Bedřichovicích si toho velmi vážíme a Kateřině Šedé udělil místní osadní výbor titul čestného občana. Otevřením náměstí měl pětiletý projekt skončit. Jak bude vypadat oslava svátku 3. září v Bedřichovicích v roce 2016, se můžete přijet podívat sami. ■■

JEJÍ VELIČENSTVO
detail zrekonstruovaného
kulturního domu,
foto: Archiv MG